

GENOEG GELD IN KAS VOOR GRONDIGE VERBOUWING

Jacobikerk krijgt opknappbeurt

Theo Kralt,
voorzitter College van
Kerkrentmeesters PGU

In april is de verbouwing van de Jacobikerk begonnen. Dit project, al met al op bijna een half miljoen euro uitkomend, kan de Protestantse Gemeente Utrecht samen met de Wijkgemeente Jacobikerk uit eigen kas bekostigen. De werkzaamheden zijn nog vóór de zomervakantie klaar.

In de loop van vorig jaar werd duidelijk dat het toekomstige gebruik van de Jacobikerk wijzigingen noodzakelijk zou maken. Een drietal hoofdredenen ligt hieraan ten grondslag. Ten eerste: bij de restauratie van de Utrechtse binnenstadkerken is de Jacobikerk destijds als één der eerste gereed gekomen. Dat betekent dat een aantal facilitaire voorzieningen als de keuken, de toiletten en de ingang als verouderd en aan vernieuwing toe moesten worden beschouwd. In de tweede plaats heeft het stijgende gebruik voor kerkelijke doeleinden op zondag en door de week tot het verzoek geleid de mogelijkheden voor kinderopvang tijdens diensten en kringen, bijeenkomsten en vergaderingen te vergroten. Ten derde is de Jacobikerk samen met het College van Kerkrentmeesters tot een belangrijke conclusie voor de toekomst gekomen. Namelijk dat het voor een duurzame toekomst van de Jacobikerk nodig is om naast het grote aantal kerkelijke gebruikers ook het multifunctionele gebruik te bevorderen. In het bijzonder op de verhuurmogelijkheden moet nog meer worden ingespeeld. Mede door de baten uit onroerend goed te laten groeien kan de wijkgemeente tot een sluitende begroting komen.

Commissie

Een ad hoc-commissie (zie kader) stelde een plan op voor de uit te voeren werkzaamheden. Dat behelst de herinrichting van de armenhuisjes aan de voorzijde van het kerkgebouw, een betere verbinding tussen dit deel van het gebouw en de kerk, een nieuwe tochtsluis, renovatie van keukens en toiletten, verbetering van de vergaderruimten, andere verlichting en aanpassing van de kerkzaal met onder meer een nieuwe geluidsinstallatie. Duidelijk werd dat de benedenruimten en de verdieping van de armenhuisjes beter benut zouden kunnen worden, maar alleen via een grondige aanpassing en verbouwing.

Inventarisatie

De verbouwingscommissie bracht alle werkzaamheden in kaart: verwijderen en slopen van de bestaande onderdelen, aanbrengen van nieuwe of vernieuwde elementen, schilderen en aansluiting op nutsvoorzieningen als elektriciteit en water. Op basis van een gedetailleerd uitgewerkte omschrijving werd overleg gevoerd met de afdeling Monumenten van

* Renovatie van de Jacobikerk, kosten een kleine half miljoen euro, moet vóór de bouwvak klaar zijn (foto's Piet Warners).

de gemeente Utrecht en aanvragen voor respectievelijk een Monumentenvergunning en daarna een Bouwvergunning opgesteld en ingediend. De Monumentenvergunning werd aangevraagd op 16 juni 2010. Nadat eerst ontwerpbesluiten werden ontvangen, kwam de bouwvergunning in april dit jaar binnen. Aansluitend daarop konden de werkzaamheden beginnen.

Asbest

Direct aan het begin van de verbouwing kwam een lelijke verrassing aan het licht. Bij de renovatie van de armenhuisjes werd geconstateerd dat bij de vorige restauratie voor de kap van het gehele dakbeschoot asbesthoudende stoffen waren gebruikt. Verwijdering en afvoer hiervan werd begroot op een onvoorziene post van € 72.000 inclusief BTW. Het CvK kwam

tot de afweging dat de PGU hiervoor haar verantwoordelijk zou moeten nemen, gelet op verantwoord beheer van exploitatie en gebouwen. De Wijkgemeente Jacobikerk noch de PGU kan voor de materiaalkeuze uit het verleden nu nog verantwoordelijk worden gesteld. Om deze reden heeft de PGU de meerkosten voor de asbestsanering voor haar rekening genomen.

Algehele verwijdering van deze schadelijke stoffen moest direct plaatsvinden, aangezien de renovatie meteen zou beginnen. Uitstel ervan zou betekenen dat een volgende generatie op een later tijdstip wordt geconfronteerd met een op dat moment waarschijnlijk nijpende probleem.

Uurwerk

De uiteindelijke opdracht na offerteverlening aan de firma Den Hoed Aannemers te Bergambacht is uitgekomen op € 465.928,95. Hierin zijn tevens meegenomen de voorbereiding van de herplaatsing van het uit de Jacobikerk afkomstige zogenaamde Van Call uurwerk uit 1651 dat zich nu tijdelijk in de Buurkerk bevindt.

Het is de bedoeling dat de werkzaamheden vóór de bouwvakvakantie deze zomer worden afgerond. Dan zal ook het Hesskabinetorgel waarvan de restauratie door de firma Van Vulpen te Utrecht inmiddels gereed is gekomen, worden herplaatst. Nieuwe en vernieuwde elementen in een historische kerk die ook in de toekomst oud en nieuw blijvend hoopt te verenigen.

Aanpassing Jacobikerk overeenkomstig begroting 2011

In november 2010 stelde de Algemene Kerkenraad de door CvK opgestelde begroting 2011 PGU vast. Daarin kwam ook de aanpassing van de Jacobikerk aan de orde (naast de aanvullende inzet van een 0,5 fte pastoraal werker en de in 2010 aangestelde vicarissen). De totale verbouwkosten kwamen uit op ongeveer € 400.000. Hierin zijn alle uit te voeren werkzaamheden opgenomen: renovatie van de armenhuisjes, opknappen van de vergaderzalen, tochtsluis Zuiderportaal, keuken, aanpassing kerkzaal en geluidsinstallatie. Dit alles inclusief sloopwerkzaamheden, constructie en installatie, advies en begeleiding architect en negentien procent BTW. Afgesproken werd dat ongeveer de helft van deze investeringskosten gedragen zou worden door het Onderhoudsfonds van de PGU voor de Jacobikerk, waarvoor op deze post geld gereserveerd was. De andere helft wordt via een afgesproken rentevergoeding door de Wijkgemeente Jacobikerk voor een aantal jaren aan de PGU als eigenaar van de kerk betaald en vergoed. De Jacobikerk moet deze diepteinvesteringen terugverdienen met hogere verhuurinkomsten in de exploitatie.

Bouwcommissie voortvarend aan de slag

De commissie die de verbouwing van de Jacobikerk onder haar hoede nam, bestaat onder meer uit de directeur van het Bureau PGU, Laurent Paulussen. Daarnaast nam Wim Dekker, CvK-lid vanuit de Jacobikerk, zitting in de begeleidingscommissie. Dekker geldt als stuwende kracht achter dit project. Verder bestaat de commissie uit Bert Bontan van het CvK-moderamen, en Edgar de Bruijn en Gijsbert van Hoogevest van het gelijknamige (naar laatstgenoemde) architectenbureau. Het College van Kerkrentmeesters speelde een stimulerende en coördinerende rol.

De verbouwingscommissie Jacobikerk ging meteen voortvarend aan de slag. Haar eerste taak was het maken van een inventarisatie van de omvang van het door de burgerlijke gemeente Utrecht begin april officieel goedgekeurde renovatie- en herinrichtingsproject. Tevens stelde de commissie een plan op voor de meest efficiënte werkwijze voor de aannemer(s), met een bijbehorend tijdplan. Dat diende al meteen te worden aangepast aan de omstandigheden, nadat er asbestplaten waren ontdekt in het dakbeschoot van de zogenaamde armenhuisjes aan de voorzijde van de kerk. Onmiddellijke sanering van dat in de vorige eeuw veelvuldig toegepaste bouw materiaal was vereist. Het verhoogde de bouwkosten met ruim zeventigduizend euro (zie hoofdstuk).